rijksuniversiteit groningen

umcg

Jaarverslag Proefdierdeskundigen

Jaarverslag Proefdierdeskundigen over 2010

M. van der Meulen-Frank
C.M.A. Thuring

27 mei 2011

Inhoudsopgave

Inleiding **4**

1 Dierproeven en proefdieren binnen de RUG in cijfers **5**

2 Toezicht op het welzijn van proefdieren **10**

2.1 Intern toezicht 10

2.2 Extern toezicht 11

3 Overige activiteiten **14**

4 Tot besluit en plannen 2011 ..... **16**

Inleiding

Proefdierdeskundigen zijn bij wet verplicht om eenmaal per jaar aan de vergunninghouder (ex. Art. 2 Wet op de dierproeven) verslag uit te brengen over hun werkzaamheden in het kader van de Wet op de dierproeven (artikel 9 Dierproevenbesluit). Het verslag heeft betrekking op de werkzaamheden die in het Dierproevenbesluit (art. 6) genoemd worden, namelijk het houden van toezicht op de wijze van uitvoering van de dierproeven, het houden van toezicht op de keuze en de verwerving van de proefdieren, waaronder begrepen de fokkerij, op hun verzorging en behandeling zowel voor en tijdens als na de proef, op de eventuele verdoving en euthanasie der dieren en voorts op de registratie van de proefdieren en de dierproeven.

De wettelijk verplichte jaarregistratie Proefdieren en Dierproeven 2010 van vergunninghouder Rijks Universiteit Groningen (RUG) is als uitgangspunt voor het jaarverslag genomen. Uit deze registratie zijn kerngetallen berekend, waaraan het verslag van de werkzaamheden van de proefdierdeskundigen direct gekoppeld is. Hiermee wordt beoogd een breder beeld te geven van welzijn van proefdieren en van de werkzaamheden van de proefdierdeskundigen van de RUG.

Het jaar 2010 was het eerste kalenderjaar waarin de nieuwe dierfaciliteit van de Centrale Dienst Proefdieren volledig operationeel was en het jaar waarin voorbereidingen werden getroffen voor het gereedmaken van de nieuwe dierfaciliteit van de Faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen. De betrokkenheid bij de ontwikkeling en ingebruikname van twee nieuwe faciliteiten vormden een belangrijk onderdeel van de werkzaamheden van beide proefdierdeskundigen. Het is bijzonder dat een vergunninghouder in korte tijd een grote stap voorwaarts kan zetten in het optimaliseren van de huisvesting van alle proefdieren.

De proefdierdeskundigen van de RUG willen middels dit jaarverslag niet alleen de vergunninghouder informeren, maar tevens allen die betrokken zijn bij en belangstelling hebben voor dierexperimenteel werk van de RUG.

Groningen, mei 2011

Miriam van der Meulen-Frank
Catriene Thuring

1 Dierproeven en proefdieren binnen de RUG in cijfers

In 2010 werden binnen de RUG 29.035 dierproeven verricht. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de aantallen dierproeven uitgeplitst per diersoort in 2010 en vier daaraan voorafgaande jaren.

Tabel 1: aantal dierproeven binnen de Rijksuniversiteit Groningen in de periode 2006-2010.

Diersoort	2006	2007	2008	2009	2010
Muizen	9836	10317	11632	11402	12202
Ratten	8161	7084	6003	7542	8224
Hamsters	20	28	104	164	165
Cavia's	259	236	191	164	143
Andere knaagdieren	0	73	1367	135	104
Konijnen	108	19	23	17	36
Katten	11	6	3	0	0
Oude wereld-apen	0	0	0	7	0
Varkens	14	24	28	34	48
Geiten	6	0	0	0	3
Schapen	2	0	0	0	10
Kippen	221	155	355	111	142
Kwartels	0	0	0	0	74
Andere vogels	5787	7740	10897	7220	7252
Amfibieën	30	21	20	4	0
Vissen	343	495	352	619	632
Totaal	**24798**	**26198**	**30975**	**27419**	**29035**

Ten opzichte van het jaar 2009 zijn in 2010 1616 meer dierproeven verricht; een stijging van 5,9%. Deze stijging is voor een belangrijk deel terug te voeren op een stijging in het aantal dierproeven met muizen en ratten. Deze stijging in proefdiergebruik komt op het conto van meerdere onderzoeksgroepen. Daarnaast is het opvallend dat zowel met geiten, schapen als met kwartels in voorgaande jaren geen dierproeven werden uitgevoerd, terwijl dit wel het geval was in 2010. Het project met geiten betreft een studie naar biodegradatie van een nieuw osteosynthesemateriaal dat toegepast wordt in de kaakchirurgie. Middels het schapenproject wordt bestudeerd of en hoe met een synthetisch implantaat overbrugging en reconstructie van benige defecten en toename van botvolume kan worden verkregen. De studie met kwartels betreft een project waar gekeken wordt naar maternale effecten en omgevingsfactoren.

In onderstaande tabel worden meer gegevens over proefdiergebruik binnen de RUG weergegeven.

Tabel 2: Proefdiergebruik 2010 binnen de Rijksuniversiteit Groningen: cijfers nader bekeken.

Verdeling over faculteiten:		
Aantal dierproeven van faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen	11765	40,5% van het totaal
Aantal dierproeven van faculteit Medische wetenschappen	16820	57,9% van het totaal
Aantal dierproeven van faculteit Letteren	450	1,6% van het totaal
Meest toegepaste doeleinden:		
Dierproeven met doel: andere wetenschappelijke vraagstelling	9370	32,3% van het totaal
Dierproeven met doel: wetenschappelijke vraag m.b.t. gedrag van dieren	4392	15,1% van het totaal
Dierproeven met doel: wetenschappelijke vraag m.b.t. andere ziekten bij mensen	5145	17,7% van het totaal
Dierproeven ingedeeld naar mate van ongerief:		
Aantal dierproeven waarbij sprake was van gering ongerief	10802	37,2% van het totaal
Aantal dierproeven waarbij sprake was van gering tot matig ongerief	7483	25,8% van het totaal
Aantal dierproeven waarbij sprake was van matig ongerief	8616	29,7% van het totaal
Aantal dierproeven waarbij sprake was van matig tot ernstig ongerief	1863	6,4% van het totaal
Aantal dierproeven waarbij sprake was van ernstig ongerief	247	0,9% van het totaal
Aantal dierproeven waarbij sprake was van zeer ernstig ongerief	24	0,1% van het totaal

Specifieke dierproeven:		
Aantal dierproeven waarbij dieren geëuthanaseerd werden zonder voorafgaand een experimentele handeling te hebben ondergaan	3142	10,8% van het totaal
Aantal dierproeven waarbij dieren een operatieve ingreep ondergingen onder narcose inclusief pijnstilling	5225	18,0% van het totaal
Aantal dierproeven waarbij dieren werden bestraald	1611	5,6% van het totaal
Aantal dierproeven waarbij bij dieren een ontsteking/infectie werd opgewekt	1100	3,8% van het otaal
Hergebruik van proefdieren:		
Aantal dierproeven waarbij dieren werden hergebruikt, dus een tweede maal in proef gingen	296	1% van het totaal
Dierproeven met transgene proefdieren:		
Aantal dierproeven met transgene muizen	2517	8,7% van het totaal
Aantal dierproeven met transgene ratten	11	0,04% van het totaal
Gebruikte proefdieren vs. voor de proef gedode proefdieren:		
Aantal gebruikte niet–transgene proefdieren	25489	
Aantal niet-transgene dieren gedood vóór het begin van de proef	6850	
Aantal gebruikte transgene proefdieren	24434	
Aantal transgene dieren gedood vóór het begin van de proef	21895	
Proefdiersoorten:		
Aantal gebruikte diersoorten	33	
Betrokken personen:		
Totaal aantal artikel 9 functionarissen, hoofdaanvrager van een DEC aanvraag	201	
Totaal aantal betrokken artikel 12 functionarissen	62	
Proefdierkundig onderwijs:		
Aantal georganiseerde cursussen proefdierkunde	3	
Aantal cursisten cursus proefdierkunde	102	

Uiteraard is van elke dierproef bijgehouden welke mate van ongerief de dieren hebben ondergaan. De conclusie is dat 63% van de dierproeven resulteerde in gering of gering tot matig ongerief voor de betrokken dieren. Het toezicht op dierproeven met gering of gering tot matig ongerief vindt regelmatig plaats zodat de proefdierdeskundigen steeds op de hoogte blijven van het verloop van dergelijke proeven en kunnen bijdragen aan verbeteringen wanneer dit mogelijk is.

Zesendertig procent van de dierproeven heeft geresulteerd in matig of matig tot ernstig ongerief voor de proefdieren. Deze mate van ongerief kan enerzijds voortkomen uit één enkele procedure. Anderzijds kan het de resultante zijn van een opeenvolging van ingrepen die afzonderlijk in minder ongerief resulteren, maar waarbij door summatie het totale ongerief matig of matig tot ernstig is. Het betreft een substantiële groep dieren die voortdurend toezicht van de proefdierdeskundigen geniet.

Ernstig ongerief was van toepassing op 247 dierproeven (0,9% van het totaal aantal dierproeven). Deze dierproeven werden uitgevoerd in het kader van 63 verschillende onderzoeksprojecten. In de meeste studies betrof het dierproeven met ratten en muizen. In het overgrote deel betrof het situaties waarbij door complicaties (zoals slecht herstel na operatie) het ongerief hoger uitviel dan vooraf ingeschat was. In deze situaties was er een duidelijke reden en plicht om het humaan eindpunt toe te passen. De ongeriefcode ernstig wordt ook gekoppeld aan situaties waarbij dieren dood worden gevonden in de kooi.

Vierentwintig dierproeven in 6 verschillende projecten resulteerden in zeer ernstig ongerief voor de betrokken dieren: het ging om 16 muizen, 7 ratten en 1 varken. Bij de muizen en ratten kwam het hoge ongerief voort uit sepsis, ernstige vechtwonden, verlamming van de achterhand na vaattransplantatie of stralingsschade. Bij het varken was sprake van wonddehiscentie na een operatie.

In alle gevallen van ernstig en zeer ernstig ongerief werd uitvoerig overlegd met de betrokken onderzoeker(s) en vond zo mogelijk intensieve begeleiding plaats bij de behandeling van andere dieren binnen hetzelfde onderzoek om herhaling in de toekomst te voorkomen. Wanneer dieren dood werden aangetroffen in de kooi werd in veel gevallen sectie uitgevoerd om de oorzaak te achterhalen, tenzij het weefsel hiervoor niet meer geschikt was. Een andere aanleiding om uitvoerig te overleggen en/ of sectie te (laten) verrichten was wanneer ongerief in een onderzoek vaker dan incidenteel hoger uitviel dan ingeschat.

De categorie "dierproeven waarbij dieren geëuthanaseerd werden zonder voorafgaand een experimentele handeling te hebben ondergaan" betreft dieren waarbij bijvoorbeeld na euthanasie organen worden uitgenomen. De organen worden vervolgens opgewerkt voor in vitro celkweek. De celkweek kan ingezet worden voor een groot aantal experimenten. Binnen de Nederlandse Wet op de dierproeven wordt deze procedure als een dierproef aangemerkt.

Binnen de dierfaciliteit van de Faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen (FWN) en de Centrale Dienst Proefdieren (CDP) worden proefdieren gefokt. Het betrof in 2010 12.706 niet–transgene dieren en 22.689 transgene dieren. In 2009 waren dit respectievelijk 11.936 dieren en 13.088 dieren. Waar is de forse stijging in het aantal gefokte dieren op terug te voeren?
Binnen de CDP werden in beide categorieën substantieel méér dieren gefokt. In 2010 werden binnen de CDP 69 nieuwe foklijnen binnengebracht, terwijl slechts enkele lijnen werden stopgezet. Het betreft lijnen die op verzoek van onderzoekers naar de faciliteit worden geïmporteerd. Zonder uitzondering betreft het unieke foklijnen die niet commercieel verkrijgbaar zijn. Het binnenbrengen van een foklijn betekent concreet dat per lijn meerdere fokpaartjes worden aangeschaft, waarmee de fok wordt gestart. Voor 69 extra lijnen betekent dit dat duizenden extra dieren geboren worden.

De dierfaciliteit van FWN heeft in 2010 ongeveer 1000 minder dieren gefokt dan in 2009, het gaat hierbij zowel om transgene als niet -transgene dieren. Deze daling is een gevolg van de voorbereiding van de verhuizing in 2011: onderzoek werd afgebouwd en fok van dieren ook.

Het aantal gewone dieren is t.o.v. 2009 schijnbaar gelijk gebleven. In 2010 werd namelijk een andere systematiek bij de indeling in de categorieën gewoon en transgeen toegepast dan in voorgaande jaren. Alle nakomelingen uit een transgenen fok worden sinds 2010 opgenomen in de categorie transgene dieren, ook als dieren volgens de typering niet-transgeen zijn voor het onderzochte gen. Er heeft dus een verschuiving plaatsgevonden van gewone dieren naar transgene dieren.

Lang niet alle proefdieren worden ook daadwerkelijk gebruikt voor dierexperimenteel onderzoek. Ca. 5% van de dieren die niet voor dierexperimenteel onderzoek gebruikt zijn, hebben als ouderdieren van de foklijnen gefungeerd. Van de gewone dieren werden 6.500 dieren gedood vóór zij in experiment gingen, in de groep transgenen betrof dit 20.800 dieren.
Duizenden dieren fokken zonder ze daadwerkelijk te gebruiken voor wetenschappelijk onderzoek is niet acceptabel. Het fokbestand wordt dan ook steeds kritisch bekeken. Binnen de CDP zullen de komende jaren nog meer foklijnen binnengebracht worden. De CDP heeft ervoor gekozen een medewerker aan te stellen die zich full time bezig houdt met het optimaliseren van de fok.
Naar verwachting zal de RUG vanaf 2012 gebruik kunnen maken van cryopreservatie om foklijnen in te vriezen. Hiermee kan een reductie van het aantal dieren bereikt worden, omdat wordt voorkomen dat een onderhoudsfok aangehouden moet worden van foklijnen die langere tijd niet voor onderzoek gebruikt worden.
De proefdierdeskundigen worden nauw betrokken bij het proces van optimalisatie van fok en cryopreservatie betrokken.

2 Toezicht op het welzijn van proefdieren

2.1 Intern toezicht

De proefdierdeskundigen hebben toezichthoudende en adviserende taken en geven richting aan bekwaamheidsontwikkeling. Bij de invulling van deze taken richten zij zich op de ontwikkeling van een systeem dat dierenwelzijn waarborgt.

De uitvoering van het toezicht op het welzijn van proefdieren op de werkvloer wordt inzichtelijk gemaakt door datum van bezoek en bezochte ruimtes systematisch te registreren. Beide proefdierdeskundigen noteren deze gegevens in dezelfde datasheet.

Het overzicht betreft alle dierruimten van de twee RUG-faculteiten waarbinnen dierproeven worden uitgevoerd. Uit het overzicht kan niet afgelezen worden hoe vaak individuele dieren of afzonderlijke experimenten gezien zijn door de proefdierdeskundigen. Dit kan variëren van het regelmatig bekijken van een dier i.v.m. ziekte of ontwikkeling van het experimentele model tot het beoordelen van grote aantallen dieren, hun huisvesting en welzijnsgegevens in meerdere dierkamers of de uitvoering van een complexe procedure bij een of enkele dieren.

Voor het bepalen van bezoekfrequenties zijn voor elke faciliteit de activiteiten in een ruimte als uitgangspunt genomen. Bezoekfrequenties zijn vastgesteld op minimaal 1x per week (categorie hoogfrequent), 1x per maand (categorie middenfrequent) of 1x per kwartaal (categorie laagfrequent) op basis van de volgende criteria:

- Het ongerief dat verwacht of geconstateerd wordt bij de dieren
- De complexiciteit van de handelingen en de vaardigheid van de uitvoerenden
- De bekendheid van de proefdierdeskundigen met de handelingen/ apparatuur binnen de faciliteit

Bezoeken aan ruimten waarvoor een lage frequentie is aangegeven worden periodiek ingepland. Voor alle andere ruimten geldt dat bezoeken worden afgestemd op de geplande experimenten.

Dit systeem is niet rigide: de frequentie van bezoeken aan bepaalde dieren/ruimten wordt (tijdelijk) aangepast als daartoe aanleiding is en als vragen van uitvoerenden over aanwezige proefdieren het beste beantwoord kunnen worden als de proefdierdeskundige het dier zelf beoordeeld heeft.

De proefdierdeskundigen hebben ondervonden dat het systeem een toegevoegde waarde heeft voor de uitoefening van hun functie. Gebleken is dat de oorspronkelijke indeling in bezoekfrequentie in grote lijnen past bij de behoefte aan toezicht op het welzijn van de proefdieren.

De proefdierdeskundigen maakten ook in 2010 gebruik van de elektronische planner van de CDP, waaruit zij kunnen afleiden wanneer dieren geopereerd worden. Daarmee werd het beter mogelijk om dieren die herstellende waren van een operatieve ingreep te controleren ten einde (extra risico op) onverwacht ongerief vroegtijdig te signaleren.

Daarnaast werd met coördinatoren van onderzoeksgroepen periodiek een rondgang gedaan langs alle aanwezige dieren van de betreffende groep. Zowel dierenwelzijn, huisvesting en verzorging als welzijnsbewaking en punten van algemene aard kwamen in deze rondes ter sprake.

De frequentie van bezoeken aan de locatie Haren was vergelijkbaar met die in 2009 en eerder, maar het aantal beoordeelde dieren/ dierkamers nam in de loop van het jaar af i.v.m. de op handen zijnde verhuizing naar de nieuwe dierfaciliteit op het Zernike complex in Groningen.

In 2010 werden delen van de faciliteiten op 3 tot 16 dagen per maand minimaal 1x per dag bezocht door één of beide proefdierdeskundigen (gemiddeld ca. 45% van het aantal werkdagen), vaak samen met een onderzoeker (artikel 9 functionaris ex Wod), biotechnicus (artikel 12 functionaris ex Wod) of proefdierverzorger (idem).

De bezoeken aan de locaties zijn niet los te zien van advisering aan de Dierexperimentencommissie en overleg over de uitvoering van dierexperimenten dat de proefdierdeskundigen zeer regelmatig voeren met onderzoekers. Onderzoekers rapporteren resultaten aan de proefdierdeskundigen en zij bespreken vervolgstappen in het onderzoek gezamenlijk, waarbij het advies van de proefdierdeskundigen altijd gebaseerd is op dierenwelzijn. Afspraken over een stapsgewijze uitvoering, uitvoering onder toezicht van ervaren personen en tijdige terugkoppeling maken deel uit van het toezicht op dierenwelzijn.

2.2 Extern toezicht

De nieuwe Voedsel en Waren autoriteit (nVWA) houdt toezicht op de naleving van de Wet op de dierproeven.

Controle op het waarborgen van naleving van de Wod verloopt het beste d.m.v. een systeemcontrole door de inspectie. In 2010 was van een systeemcontrole nog geen sprake. De inspectielijsten van nVWA richten zich op verschillende aspecten uit de Wod die zichtbaar en aantoonbaar zijn. Aan de hand van deze lijsten wordt bepaald of minimaal voldaan wordt aan de eisen die gesteld worden door de Wet op de dierproeven:

- Handelingen werklocatie
- Deskundigheid personeel
- Huisvesting en verzorging
- Inhoud DEC aanvraag (OZP)
- Uitvoering dierproef conform/ afwijkend van DEC aanvraag

Wanneer een inspecteur afwijkingen vindt, kan dit consequenties hebben voor de taakinvulling van de proefdierdeskundigen. De proefdierdeskundigen gaan na in welke categorie van tabel 3 de bevindingen vallen. Hierop baseren zij hun aanpak van de bevinding.

Tabel 3: Inspectiebevindingen ingedeeld in 3 verschillende typen.

bevindingen door de inspecteur	Taakinvulling proefdierdeskundigen
1. overeenkomstig bevindingen van de proefdierdeskundigen	1. verbeterproces of situatie die ondanks inspanningen van de proefdierdeskundigen nog niet is verbeterd
2. door de proefdierdeskundigen anders ingeschat	2. proefdierdeskundigen baseren hun oordeel mede op hun kennis van de organisatie en van bekwaamheden van personen, bevindingen van de inspecteur daardoor nuanceren.
3. door de proefdierdeskundigen niet opgemerkt	3. nagaan of eigen functioneren verbeterd kan worden: a. toevalsbevindingen • continue alertheid b.bevindingen die structurele aanpassing behoeven: • interne opleidingen • meewerken aan opstellen en implementeren van werkinstructies • voorscreening onderzoeksaanvragen • extra aandacht voor bepaalde items tijdens bezoeken aan de werkvloer • invoeren periodieke bezoeken aan de werkvloer met een coördinator van een onderzoeksgroep • invoeren van risico-inventarisaties

De proefdierdeskundigen verwachten op deze manier grote afwijkingen verder te voorkomen en het aantal kleine bevindingen van de inspecteur, d.w.z. aandachtspunten die niet of slechts geringe consequenties voor het dierwelzijn hebben, te verminderen.

In 2010 werden door een nVWA inspecteur 5 bezoeken aan verschillende dierfaciliteiten van de RUG gebracht en er werd 1 veldinspectie uitgevoerd. Deze bezoeken waren reguliere inspecties. Daarnaast vond een bezoek aan de faciliteit in aanbouw op het Zernikecomplex plaats op verzoek van de Facilitaire Dienst Dierverzorging van FWN. Adviezen en opmerkingen uit het verslag van dit laatstgenoemde bezoek zijn door de bouwcommissie en het faculteitsbestuur ter harte genomen.

Slechts in één geval heeft de inspectie een officiële brief naar de proefdierdeskundigen gestuurd, omdat bij de uitvoering van het experiment dat bij die inspectie in detail beoordeeld is, afgeweken werd van het onderzoeksplan, de aseptiek onvoldoende was en de welzijnsbewaking van de proefdieren niet goed werd uitgevoerd. De inspectie stelde een termijn van 6 weken waarbinnen de tekortkomingen verholpen moesten worden. In 2010 heeft geen herinspectie plaatsgevonden.

De proefdierdeskundigen investeren al geruime tijd in het verbeteren van aseptiek en welzijnsbewaking, maar constateren op beide onderwerpen zelf ook nog steeds regelmatig afwijkingen. De structurele aanpassingen die onder punt 3 in tabel 3 genoemd zijn, worden ingezet, maar zijn nog niet voldoende effectief.

De geconstateerde afwijkingen van het onderzoeksplan zijn eerder als toevalsbevindingen te beschouwen, maar geven wel aan dat continue alertheid nodig is opdat alle dieren de benodigde zorg krijgen. Daarnaast was deze bevinding aanleiding om onderzoekers erop te

wijzen dat wijzigingen in de uitvoering van het onderzoeksplan niet zijn toegestaan zonder voorgaand advies van de Dierexperimentencommissie.

De inspecteur stuurde zijn bevindingen van de overige bezoeken per e-mail naar de proefdierdeskundigen. Bevindingen van de inspecteur hadden betrekking op:

- Huisvesting en verzorging van proefdieren
  - Code Welzijnsbewaking proefdieren
  - Individuele huisvesting van sociale dieren
- Handelingen werklocatie
  - Hygiëne en aseptiek
  - Toepassen van pijnbestrijdingsprotocol

Deze aspecten behoefden wel aandacht, maar hadden geen of slechts geringe invloed op het welzijn van de proefdieren. De proefdierdeskundigen handelden alle bevindingen van de inspectie af in overleg met betrokken onderzoekers, andere medewerkers en managers/ coördinatoren.

In het najaar van 2010 gaven twee nVWA inspecteurs een presentatie voor de beroepsgroep van proefdierdeskundigen. Middels deze presentatie gaven zij uitleg over het inspectieproject van 2011: inzichtelijk maken hoe de verschillende vergunninghouders in Nederland het toezicht op het welzijn van proefdieren hebben georganiseerd.

3 Overige activiteiten

De proefdierdeskundigen vervullen nog enkele andere functies in aanvulling op hun takenpakket waarin het toezicht op het welzijn van proefdieren van vergunninghouder Rijksuniversiteit Groningen centraal staat. Deze functies komen allen direct of indirect ten goede aan de vergunninghouder, doordat de gezondheid van proefdieren ondersteund wordt, doordat een bijdrage geleverd wordt aan de kwaliteit van de personen die (in de toekomst) betrokken zijn bij de uitvoering van dierproeven en doordat de proefdierdeskundigen hun kennis op het gebied van proefdierkunde bijhouden.

De proefdierdeskundigen voerden op regelmatige basis intern overleg met de (Facultaire dienst dierverzorging (FDD, FWN), met het management CDP en met de vergunninghouder.

Op 22 september 2010 werd de tekst vastgesteld van de Europese richtlijn 2010/63/EU. De richtlijn betreft "de bescherming van dieren die voor wetenschappelijke doeleinden worden gebruikt". De vervolgstap is dat alle europese lidstaten, inclusief Nederland, deze Europese richtlijn in hun nationale wetgeving gaan implementeren. In het najaar werd deze procedure gestart. De proefdierdeskundigen namen hier actief aan deel en dicussieerden over de verschillende onderwerpen op internetfora en bijeenkomsten intern en extern.

Commissies

Catriene Thuring

- Zij is lid van de groep coördinatoren Cursus Proefdierkunde die leidt tot de artikel 9 bevoegdheid.
- Zij is lid van de werkgroep ontwikkeling art. 12 opleiding voor veldonderzoek.
- Zij werd lid van de Felasa werkgroep "Education of students in Life Sciences and Medical Sciences".
- Zij werd voorzitter van de Stichting Proefdierkundige Informatie (SPI)

Zij is proefdierdeskundige voor externe vergunninghouders: IPG, IQ Corporation, Brains-on-Line en Mucosis.

Catriene Thuring was tevens mentor van een proefdierdeskundige in opleiding.

Miriam van der Meulen

- Als lid van de Commissie Toetsing en Advies is zij enkele malen betrokken geweest bij de beoordeling van nieuwe kandidaten voor de opleiding tot proefdierdeskundige. Er vonden geen bijeenkomsten plaats.
- Zij is lid van Curriculum Commissie. De commissie is niet bijeengeweest, maar Miriam van der Meulen heeft als inhoudsdeskundige vertegenwoordiger van deze commissie deelgenomen aan overleg bij Aequor over het opstellen van nieuwe kwalificatiedossiers voor de proefdierverzorger en biotechnicus (MBO art. 12 opleidingen).

Zij is plaatsvervangend proefdierdeskundige voor de externe vergunninghouders Brains-on-Line en Mucosis.

Zij nam het mentorschap van een proefdierdeskundige in opleiding op zich.

Bijeenkomsten extern 2010

Januari	Vergadering Commissie Toetsing en Advies Utrecht
April	PRIS-overleg Amsterdam
April	Voorjaarsbijeenkomst Beroepsgroep Proefdierdeskundigen Lelystad
Juni	Bijeenkomst coördinatoren cursus proefdierkunde Utrecht
Juni	Bijeenkomst denktank Van Hall + Rondleiding
Juni	Bijeenkomst beroepsgroep
September	Bezoek nVWA inspecteurs faciliteit CvL in aanbouw
Oktober	NVP bijeenkomst EU regelgeving
Oktober	PRIS-bijeenkomst Amsterdam
November	Najaarsbijeenkomst Beroepsgroep Proefdierdeskundigen Den Bosch
November	Biotechnische dagen Veldhoven

4 Tot besluit en plannen 2011

In 2010 is bij de vergunninghouder RUG een groot aantal dierproeven verricht. Dankzij de inzet van onderzoekers, biotechnici, dierverzorgers en ondersteunend personeel en mede door de inspanningen van de proefdierdeskundigen zijn in deze periode weinig afwijkingen geconstateerd. Toch zijn de proefdierdeskundigen van mening dat zij bij gebrek aan tijd hun taken niet in hun volledige omvang kunnen uitoefenen, ondanks de structurele secretariële ondersteuning van het Bureau Proefdierdeskundigen en ondanks het toenemende aantal onbenutte vakantiedagen.

Voor 2011 verwachten de proefdierdeskundigen dat hun werkzaamheden niet structureel zullen veranderen. Enkele onderwerpen, die bijzondere aandacht zullen krijgen, kunnen genoemd worden:

- In gebruikname dierfaciliteit Centrum voor Levenswetenschappen
- Voorbereiding implementatie van EU richtlijn 2010/63/EU in Nederlandse regelgeving
- Bevorderen van de rol van pathologisch onderzoek in dierexperimenteel onderzoek